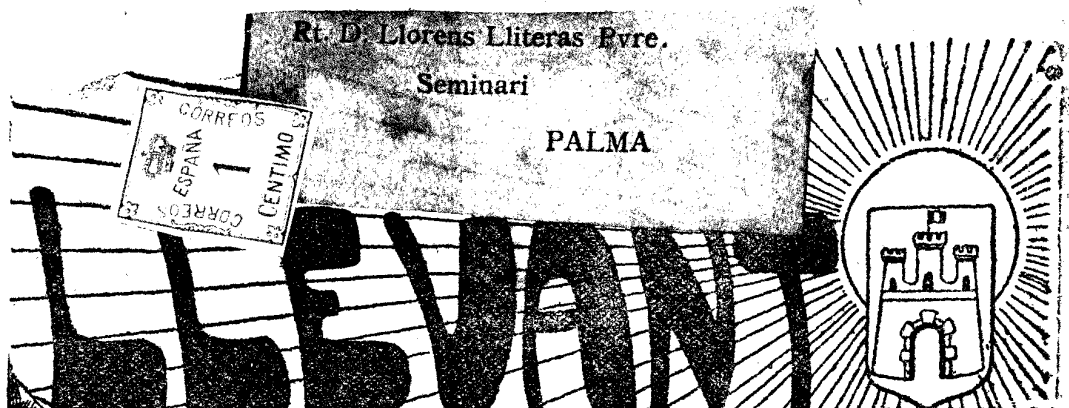

Artá. Un trimestre.	1'50
A fora Any.	7'00
Al Extranger id.	10'00

Número solt
10 ets.

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Artá 11 Novembre de 1922

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció y Administració
Quatre Cantóns, 3

Cultura Srs. cultura.

Aquesta senyora, a pesar de anar bellament enjoyada i d'esser digne de presentarse aldevant de tothom va molts de pics pels recons.

No ja, tant sols, sol deixar-se veure poc en les modestes cases dels pobres sino que tampoc la veuen gaire en moltes cases de rics.

De vegades mos sembla veure-la lluir son garbo en qualca casal però si mos hi fixam be veurem qu' es una desfressada i ni ha tants de desfressatsl.

Si entrau dins una casa pobre i desarreglada en que s'home usa un llenguatge més propi de sers infernals que de persones humanes, que maltracta i maleria a sos infants i no acudeix a la casa més que les hores precises de satisfer les necessitats organiques... i... encara en que la dona creu en totes les superstitcions imaginables, i per matar estona passa el temps fent rotlet amb ses veïnades deixant mal parat

aquell sobre el que fixen la sena llengo, és Senyors que en aquella casa hi falta «cultura». Si entrau a una casa rica, en que han pogut habitar be les seues habitacions i el luxe brilla en tots els mobles i objectes, pero que en ella'l Senyo está avorrit i no sap com passar el temps la senyora s'engrousa tot ventantse a un balanci i maneu despoticament a la servitut; va ell al casino a jugar, als toros per derrotar i en camvi refunfunya quand ha de pagar la cuota pel sosteniment d'una revista o entitat social, es que en aquella casa hi falta la senyora cultura.

Quant veis una societat que vol passar per culta, falta de una biblioteca, i si ente, ningú en fa cas, que les poques revistes i periodics que s'hi reben abans d'esser lletgits, se fan servir per posar en la tapa d'una panera o per enrudar dotbés, dins a aquella societat tampoc hi habita la senyora cultura.

Si anau a un poble i veis que no té edificis, escoles decentes, ni conta amb societat d'instruició, que té molts de cafes, que en les seues festes sols fa aprecci els carreras de ca-

valls o de toros, que el jovent canta inpuement cansons indecents pels carrers, que devant els cassinos s'hi acumulen grans rotlades de gent que seu i crida i discuteix desvergonydament de tot lo mes bo, mes sant i mes sagrat, o treuan els drapets an el germá proisma; quela jent no frequenta els temples, que tohom pereix avorrit i no saben sino despreciar el poble de ont vinen digau que tampoc s'hi troba la Senyora cultura.»

I com les cases, les entitats i els pobles descrits son els més, digem que la Senyora cultura esta ben retirada, va pels recons.

La cultura inclou educació, ciutadania, art, ciencia, religió, optimisme, patriotisme, esperit detreball, moviment, acció, germanor, bon gust, politesa, amb un mot, tot quant dignifica l' homo.

¿Qué han d'esser, idó un individu, una casa, una entitat o un poble sense cultura?

Flama.

ETIOLOGÍA DE LA FIEBRE TIFÓIDEA

Contagio indirecto

(Continuación)

Durante mucho tiempo se ha pretendido restar interés a intermediarios muy importantes como son el agua, las moscas, etc. en la parte que les corresponde en la transmisión del bacilo.

El bacilo, de donde quiera que venga, transportado con las materias fecales, va donde estas van. Repartido en el medio exterior no encuentra las condiciones precisas para su conservación y desarrollo que existen en el cuerpo humano. El suelo, el aire, en el cual se encuentra mezclado, con el polvo; el agua de los vegetales, las ropas, etc. le dan albarque.

El bacilo es bastante delicado en lo que concierne a sus condiciones de existencia y no vive mucho tiempo en presencia de los microbios vulgares; el bacilo muere instantáneamente por la ebullición; a 57° o 60° muere en el espacio de una hora; expuesto a la acción del sol, muere en 5 o 6 horas. sobre la tierra seca; los suelos porosos o arenosos, son mas favorables a su destrucción.

Depositado sobre el lienzo, vestidos, etc. el bacilo vive durante un tiempo bastante corto, pero lo suficiente para producir el contagio, cuando las condiciones le son favorables. La ropa sucia, calzoncillos, camisas, del tifóideico o del portador de gérmenes son susceptibles de contagiar a las personas encargadas de su limpieza, como las criadas, y sobre todo las lavanderas.

La contaminación del suelo por las deyecciones tíficas es muy común, sobre todo en los pueblos donde las reglas higiénicas son, tan a menudo desconocidas; por lo general, los pueblos están desprovistos de letrinas; en las ciudades la evacuación de las materias fecales está asegurada de una manera mas perfecta cuando tiene alcantarillado, imperfecta cuando tienen pozos negros, en este último caso pueden filtrarse por el suelo, o llegar hasta el hombre por el intermedio de las moscas. La costumbre de "todo a la calle" presenta los mas graves peligros, se practica en los pueblos mal vigilados, y en

los arrabales de las grandes poblaciones; es fácil de este modo mancharse el calzado con partículas infectadas, y contaminarse las manos. Los niños al defecar en cualquier sitio, son los propagadores mas usuales de este contaminación de las calles; en las aldeas, la contaminación del suelo por las materias fecales, es consiguiente. Las deyecciones de los enfermos y de los portadores de gérmenes se vierten con frecuencia detrás de la puerta, en el corral o estercolero, y claro está que la propagación de la epidemia es sumamente fácil. Las cuadras y los estercoleros sirven de receptáculo a las materias fecales y a la orina; con motivo de la limpieza y transporte del estiércol, los hombres se contaminan, no sólo el calzado y pantalones, sino también las manos, los dedos y hasta la cara.

Mucho mas importante es la infección de origen alimenticio sólido, y sobre todo líquido.

La preparación de las legumbres crudas y en general las frutas que se comen con las manos contaminadas, la preparación de los alimentos, el cosiar el pan, son otras tantas ocasiones para que el bacilo se deposite sobre los alimentos.

Hay un mecanismo de contagio de las legumbres que resulta de su plantación en terrenos abonados con materias fecales humanas, o del riego directo con la mezcla mas o menos diluida de orina y materias fecales, practica deplorable que es causa de muchas epidemias.

Papel del agua. — Los alimentos líquidos, especialmente el agua, tienen una participación muy grande en la propagación de la fiebre tifóidea; el agua es entre todos los ingeridos el mas responsable de las epidemias. Desde que Bronardel dió el grito de alarma se han publicado innumerables trabajos en que se demuestra el papel tifógeno de este factor. El agua potable, decía Gueman de Muny, es un poderoso, mas bien debia decir el mas poderoso vehículo del germen tífico. En las ciudades, en las colectividades, el agua reclama de una manera innegable el primer lugar como agente determinante de las epidemias de fiebre tifóidea.

Es evidente que el agua transmite las impurezas que ha recibido; las causas de contaminación son variadas: deyecciones humanas, orinas, alcantarillas etc. Las mas expuestas a conta-

nación, son las aguas de la superficie ya sean circulantes, ya estancadas. Las aguas subterráneas, también pueden ser contaminadas por gérmenes procedentes de cloacas o del mismo suelo.

La naturaleza del terreno según sea calcarea o silicea, influye evidentemente sobre la facilidad de filtración de los gérmenes arrastrados por las lluvias. El suelo aun en un espesor de cincuenta metros no realiza sino una depuración muy imperfecta de las aguas; desde este punto de vista los suelos arenosos son los mas perfectos, pero los calcáreos con las grandes hendiduras, son permeables para el bacilo tífico, hasta una gran profundidad. Los terrenos que presentan hendiduras, zanjas, hoyos o agujeros, son peligrosos bajo este aspecto, pues no hay duda que por ellos las aguas se filtran mas facilmente y de este modo dejan pasar los excrementos arrastrados por las lluvias, y contaminan con facilidad las aguas subterráneas.

Está bien demostrado actualmente que merced a la permeabilidad del suelo, aumentada por los agujeros o hendiduras que puede haber en su superficie, es sumamente fácil la contaminación de las aguas subterráneas por las materias fecales de tifóidicos que de este modo pueden ser origen de infección en puntos lejanos.

Las aguas que después de circular al descubierto con lo cual están expuestas a todas las causas posibles de contaminación, desaparecen bajo el suelo para reaparecer en otro punto, a veces lejano, son peligrosas en alto grado. Las aguas de la superficie y las de las capas subterráneas se contaminan por las heces fecales depositadas en la superficie del suelo. Asimismo las lluvias al correr por el terreno o al filtrarse, arrastran consigo los gérmenes patógenos, a las capas subterráneas.

Algunas veces la contaminación es debida a la proximidad de los pozos con las cloacas o estercoleros; en otros casos sucede que los lavaderos donde se lavan las ropas de los tíficos tienen comunicación subterráneas con los manantiales que surten de agua las poblaciones. Lo expuesto basta para demostrar la transmisión del bacilo tífico, su absorción a veces pasiva por los habitantes de un pueblo, y como consecuencia inmediata la explosión de terribles epidemias.

El microbio de la fiebre tifóidea no sobrevive mucho tiempo en el agua potable; la influencia de la luz difusa y sobretodo de la luz solar, tiene una acción esterilizante energética. El bacilo conserva su actividad patógena, mientras dura su vitalidad. Claro es que por otra parte, el bacilo puede llegar de una manera continua al agua potable por las deyecciones, por la orina, y de este modo persistir la contaminación del agua. Bien claro se ve que numerosas epidemias sobrevenidas en las grandes poblaciones, en los pueblos encuentran fácil explicación en la ingestión de las aguas impuras.

La nación del papel patógeno de las aguas potables conserva todo su valor en la etiología de la fiebre tifóidea.

El análisis de hechos epidermiológicos observados en los Estados Unidos, Italia, Inglaterra, así como en Francia, han establecido y confirmado la extraordinaria importancia de las aguas potables en la etiología de las fiebres tifóideas; la inmunidad de los que no habían hecho uso de agua impura y la morbosidad enorme, a veces, de los que la bebieron. Los híbridos derivados del agua o en los cuales entra el agua, pueden dar lugar al contagio, tales como hielo, leche, etc. Igualmente, la leche es un agente de contagio cuando se consume cruda; su contaminación resulta, unas veces por haber sido manejada por portadores con las manos sucias, otras por haber sido recogida en recipientes lavados con aguas impuras, y otras, por último, por haberla mezclado con agua que contenga el bacilo tífico.

Papel de las moscas —Desde hace mucho tiempo está demostrado el papel que desempeñan las moscas en la propagación de la fiebre tifóidea; las moscas toman con sus patas, su trompa, el bacilo tífico de las deyecciones tifóideas, de la orina, de los vómitos, etc. y pueden transportarlos muy lejos, además el bacilo tífico vive en el intestino de la mosca. Estas son verdaderos vectores de gérmenes. Impregnadas de microbios infecciosos, los depositan al posarse, sobre los alimentos, los dulces, las frutas etc. I son contagiosas, no sólo por sus patas y su trompa, sino también por sus excrementos que depositan sobre los alimentos. Además, el peligro depende del número de moscas, sobre todo en verano y en los países cálidos.

De este modo se tiene ciertamente la explicación, sobre todo parcial del predominio de la fiebre tifóidea en verano y en otoño que son las estaciones mas propicias a su multiplicación, sobretodo en las comarcas del Mediterráneo donde pululan tan abundantemente. Esto mismo explica porqué los barrios pobres suelen ser durante el verano focos frecuentes de fiebre tifóidea, pues en sus casas los cuidados de higiene y limpieza faltan por completo y sirven de receptáculo a millones de moscas. Compañeros inseparables del hombre y de los animales, son intermediarios poderosos y temibles; son factor de contagio de primer orden. Mencionemos también el papel de las pulgas, piojos, chinches, que se ha invocado algunas veces, pero que realmente no se ha demostrado.

6-XI-1922

R. B. S.

(Continuad)

LA CULLIDORA

Ja passaren...

Ja passaren dies pesats i calorosos d'estiu i son tornats els dies grisos i melangiosos d'autumne...

Els camps han perdut la seua verdor i galania; els arbres han envellit, i extenen de cap al cel les seues branques desnudes com a mans descarnades que demanassin llimosna.. una llimosna de sol i de vida!

I mentres tant l'olivera centenaria, de cabellera grisa ha sentit doblegar-se els seus cimals al pes de son fruit verdetjant i l'ha vessat copiosament demunt la terra mare...

I ha ressonat dins els nostros carrers el cant de les cullidores.. de les cullidores que, amb el paneret al bras, retornen a posta de sol, cantant en gentils estols, com esbarts de cadeneres sens ales...

Benhagen les cullidores! Elles saben cançons velles, d'aquelles que feien somniar nostros avis, i tonades oblidades dins les ombres del passat...

Elles guarden i reviven les sagrades armonies de les nostres tradicions.. Oh, la gentil cullidora, la del paneret al bras, que canta tonades que fan recordar...

Dies blaus i llunyedans, els dies de la infantesa, tots masells de recorts dolços que diuen anyorances al anima pensativa... Ells no saben d'esperances esfallides come rosés coll torsudes per l'alè d'un ivern fret...

Dies dolços i anyorats que teniu la transparecia i l'encís de l'ignoscencia, Beneits siat!

Voltros ens guardau recorts d'horabai-xes autumnals, en que l'aire fret envermella les gantes mentre els dois cantar de les cullidores, es confonia en la llunyania amb les leates campanades de l'ave Maria...

De sobte sobresurtia demunt les altres una veu de dona jove qu'entonaua una cantarella trista i llastimera com un plany a mitja nit...

Ay...

Vida trista, vida trista

vida trista pera mi...

M'en pren com lo sabatllí

qui coua's ous amb la vista

I els galletjos desgarradors d'aquella veu planyedora, s'allunyaven a poc a poc fins a perdre's suaument dins la fredor de l'espai

Llevors era una altra ronda la que retornaua cantant una cantarella prolongada que's tornaua trista i anyoradissa...

Patria si jo't deixaua, qualche dia se cert que de sa pena, moriria...

I els ressons llunyedans de tantes tonades comfoses, formauen un conjunt armoniós, i donauen al vell poble sonor una apariència fantástica de ciutat encantada... i's perdien lentament dins el silenci de la nit...

Feia fosca.

Y encara de tant en quant les frèdes raixes autumnals ens duyen a les orelles ecos perduts de tonades misterioses que venien no's sabia d'on..

«Lluny d'aqueixa claror que tant he vista sa vida a un altra lloc seria trista..»

Per això els qui hem trobada trista la vida a un altra lloc, hem tornat altra volta a la pau d'aquest carrers malpans i fora truy... I quant a l'horabai-xa hem sentit ressonar mesclades amb campanades les velles tonades de les cullidores, fonda melangia'ns ha ferit el cor, i a través de tants d'anys hem anyorat els dies felissos del esser infants...

Oh, la gaia cullidora, la del paneret al bras que sap les tonades que fan anyor-rar!

M. López Llull.

Arta i autumne de 1922.

La Caixa Rural del Sindicat Agrícola Catòlic de S. Servera

Balanç de situació el dia 31 d'Agost

ACTIU.—Caixa 4216 pts. Valors 26204. Manllevs 49860. Caixa Federal depòsits 10000. i en conte corrent 16'48.

PASSIU.—Capital 189 pts. Depòsits 77760. Estalvis llibretes 11350. Pèrdues i ganancies 797. Suman l'actiu i passiu 90097 pts. respectivament.

Al considerar la crisi actual de les societats agrícoles i estudiar l'organització i moviment ascensional de la que nos ocupa, la qual ha doblat casi tots els capitals d'ençà del anterior balanç, no puc menys que exclamar; ¡Avant! Socis de la Caixa Rural de Son Servera. Una entitat que sab sortir amb un balanç tan airós com el que tenim a la vista mereix la felicitació més coral de tots els entusiastes per les obres catòliques.

Una entitat que apesara del gran nombre de inímsies com té la Caixa Rural de Son Servera, sab sortir a la llum i presentarse abrinada, amb la plétora de vida que demostra el seu balanç ¡ja hu crec! que te assegurada la seva existencia, i els seus directores están d'enhorabona per el triuñf alcansat, i el poble de Son Servera está també d'enhorabona, perque un estol de bons fills l'ha sabut organitzar amb institucions, que com la present, tants i tants de beneficis reporta i ha de fer extensius a totes les seues famílies.

Perque, al fixar-vos amb el balanç, veureu, que no sols gaudeixen de la Caixa els qui manlleven, no, en ella la complexitat d'operacions que s'hi fan, reparteix els beneficis per tot. A uns facilitantlos el petit estalvi amb les llibretes; a altres servintlos de banc per tenir gordats els seus diners millor que a caseva i en forma reproductiva; a altres facilitant-los el cobro d'interessos de capitals colocats en valors, etc, etc, lo qual vol dir, que la Caixa Rural,

és una institució de crèdit a la moderna, que remou capital per produir riquesa.

I en els temps actuals, creisme Serverins, és una gran sort tenir com voltros, una Caixa que camina i que camina contra tot vent. Son contades les que poren presentar balanç com el vostro, que al cap i a la fi es lo esencial de la vostra Caixa fioia del Sindicat Agrícola Catòlic.

Vos ne poreu riure de tots aquells qui per no voler creure en el gran bé que per un poble és, el tenir institucions d'aquesta naturalesa, no sols fan befa d'elles, sino que procuren llevarlos fama ¡i despreciarles; deixau-los anar, que el temps se cuidará de mostrarlos la veritat i si no se junten amb voltros per ajudar amb braó a fer l'obra més gran estigueu segurs, que, empagats de la derrota, restarán indiferents; però, no, tots els serverins dins poc temps, com un sol cor, voldrán participar en el dinar de noçes que ferá del vostros Sindicat i Caixa Rural, fonts de vida pel vostro poble.

Ll. G.

De Son Servera

Amb asistencia d'uns cent i vint socis tengué lloc l'anunciada Junta general del Sindicat Agrícola Catòlic i Caixa Rural. Entre els molts assumptes qu'en ella's tractaren, se doná compte de lo qu'ha gananciatjat la Caixa durant un any ¡i que m'en direu! Passen de "vuitcentes pessetes", la ganancia obtenguda, i els giros i operacions efectuads suposen uns 66.000 duros. ¡No son berbes! S'en traspassen molts de dobbers!

De les figures s'en tenen bones impresions. En el magatzem ja hi ha el solfat amónic que tan bo és p'el cultiu del blat; n'han duit tres vegades més qu'antany, prova evident de que doná bon resultat. D'abonos químics també s'en parla ferm. Se coneix qu'els conradors s'uneixen de bon deveres i lo que cerquen ansiadament és veure i coneixe els procediments amb els quals la terra produirà més. ¡Molt bé; per instint de conservació i per patriotisme seguiu treballant con

fins aquí ho haveu fet!. Molt enhorabona.

—Degut a que s'ha tengut que enblanquinar el Saló de la Congregació Mariana, les classes p'els congregants no comensarán fins dilluns 13 de Novembre.

—Se diu amb bastanta insistencia qu'el nostre amic i estimat parent D. Andreu Servera, actual Vicari de Binisalem, vindrá de Vicari "in capite", a la ve'nada Parroquia de Son Carrió. Mos ne felicitam de tal noticia, i voldriem tingués aixó pronta confirmació.

—Segons manifestació del Rt. Sr. Rector d'aquí en avant cada divenres's tocarán, a les 3 del capvespre, 33 batayades en memoria de la Passió i Mort de Jesucrist. Al sentirlés els feels deuresar, un Credo.

—S'ha posat un nou llum d'electricidad a l'avenguda del Ferrocarril. Ho hem vist amb gust.

Corresponsal.

Congregació Mariana

Diumenge dia 4 de Novembre a les 7 se celebrá la Comunió mensual reglamentaria a la Iglesia parroquial combregant un crescut número de congregants i llevó a la sala de reunió segons costum se servi un refresc amb que mos obsequiá el rostro zelós director Rd. D. Josep Sancho Pvre.

Ja tornam comensá de bell nou a posar fondos per un altre espedició que probablement será a Sóller, pero encara no se sab cert. També ja fa una temporada que ha comensada s'escola nocturna que se fa de franc an és congregants trabayadors, donant aquesta escola lo meteix dels altres anys uns resultats óptims i per lo tant els qui hi asistexien hu poren agrair fent tot lo possible per aprofitar-se de s'esfors que fan per ensenyar-los.

Dins breus dies se posará un lletrero demunt es portal de sa congregació, que ara está fent el anomenat pintor artenenc D. Josep Quetglas.

¡Ala, joves artanencs apuntau-vos a tan bona associació i de tant de bel!

Un congregant

Deu fassi que tan piadosa en-
tronisació se repetesca dins to-
tes les possessions del nostro
terme.

Crónica

DEL TEMPS.—Està fent una collada de bon temps que ha enganat als qui fan pronòstics. S'havia predit qu'havia de ploure i així ho esperaven al veure el dilluns, que el cel se posava amenaçador, però les boires s'esveiren i no ha volgut passar la setmana sense fer l'estivet de St. Marti.

ESTAT SANITARI. — Han comensat els costitats forts. Fruïta del temps.

BREGA.— Dissapte de la setmana passada devers el carreró de Son Cardaix (per la carretera de Manacor) dos carreters venguent de Felaritz que per lo vist la se duien fort, comensaren a insultar-se i acabaren per aferrar-se i donar-se tocs. (Un d'ells duia un rovílver i com s'altre li vegé, per por, procurá pendrer-lí) La brega no tengué així

més conseqüències que omplir-se sa
cara d'unglades i cops.

El qui havia pres el revólver anà a cal metge per curar-se les ferides i després donà part a la Guardia Civil, la qual anà a detenir al altre devés Calarratjada, posant-los a disposició del jutge.

ADOB.—Per els caminers de la vila s'ha adobat durant aquesta setmana, les esportellades de l'acíquia devora sa carretera de Capdèpera.

CONVENIENCIA.—El moviment de mercaderies en el nostre ferrocarril ha aumentat tant, que n'hi ha qui parlen de lo convenient que seria que el tren que arriba a Manacor desde Ciutat, devers les onze del vespre, continuás el camí fins Artá per dur i endur-sen a la matinalada les mercaderies que ara enreden els carrils de dia. La plétora de vida de la nostra comarca sobrepuja els càlculs més optimistes. ¡Llástima que la manca d'ordre i l'absencia d'ideals, tenguin estroncada la justa fama de que gaudiria!

PONT DE CAPDEPERA. — Per el servei d'obres públiques se está procedint a la compostura del terraplè del pont nou del camí de Capdepera, que com saben els nostres lectors fou arrastrat, *a gust de tot-hom*, per les derreres torrentades. S'assanta en el mateix lloc, de manera que, a pesar de les protestes de tota la gent, que hi passa, el trassat perillós seguirá igual, procurant defensar l'obra de noves torrentades amb una grossa claveguera.

CAMP AGRICOLA.—S'ha autorizada la creació d'un camp agrícola anexe a l'escola de Son Servera a càrreg del nostre amic Sr. Fornaris amb mil pessetes de gratificació. Enhorabona.

MISSIÓ.—Segons notícies a final del present mes, vendrán alguns pares missioners per donar comens als a la Santa Missió que ha de acabar el dia de la Puríssima. Entre ells ha de venir el Rt. P. Crespí ja conegut i sentit dins el nostre poble.

En el pròxim n.º procurarem donar més detalls sobre aqueix interessant assumpte.

MORT.—Després de aguda malaltia en la nit dja 9 ha mort l'amo Miquel des Rafalet.

Se li ha fet una gran acompanyada amb molts de carros com se acostuma a la pagesia, i als funerals hi ha assistit molta gent. Rebega la seua familia el nostre condol i al cel el vegem.

LLICENCIAT.—Dia 9 arribá inesperadament el nostre paísá D. Onofre Picó Bonnin que com se sap essent periodista s'allistá voluntari al Terci Extranjer que lluita a les avansades del Marroc espanyol. Es un dels ultimament llicenciats i acaba de tenir el consol de poder abraçar a sos pares. Sia benvengut.

Registre

Mes d'Octobre

Matrimonis

Dia 7.—Francesc Quetglas Canet, viudo, i Bárbara Ferrer Brunet, fadri-na.

Día 14.—Pere Llinás Ferrer, fadrí, i
 Maria Canet Vidal.

Naixements

Día 3.—Jaume Gil Ginard, fuy de Ju-
an i Teresa Maria

» 4.—Francisca Aina Llinás, fía
de Pere i Maria.

« 4.—Antonia Ginard Sureda, fía de Rafel i Margalida.

« 5—Antoni Bosc Brunet, de Francesc i Angela.

7.—Juame Llaneras Alzamora,
de Manuel i Margalida.

* 10.—Maria Ferrer Ginard, de Juan i Maria Clara.

« 16.—Juan Ginard Cantó, de Juan
i Juana Aina.

Día 17.—Miquel Payeras Llinás, de Miquel i Catalina.

» 28.—María Raixac i Mas, de
Tomeu i Margalida.

» 29.—Maria Alzamora Cañellas,
de Pere i Maria.

Morts

Dia 4.—Rafel Esteva Ginard, de 74 anys, de neoplàsia del fetge.

» 12.—Antoni Bosch Brunet, de 7 dies, de debilitat congénita.

» 16. — Juana Aina Esteva Blanes, de 84 anys, de reblaniment general.

• 18.—Antonia Bonnin Bonnin de 1 any i 10 mesos de infecció gastrintestinal.

» 19.- Pere Juan Jaume Servera,
de 77 anys, de Stokes Adams.

» 21. — Sebastià Ginard Nicolau, de 80 anys, de semilidat.

» 28.—Andreu Femenias Guiscafè, de 86 anys, de debilitat senil.

SECCIÓ AMENA I HUMORÍSTICA

El carboner

Una vegada hi havia un carboner en el bosc de Talamaca, qui ja feya molt de temps que treballava per poré treure una bona carbonada, però de cap manera ho poria aconseguir.

Un dia en va sortir en la seua, i en va treure una de bona, que li va produir molts de dobbés, i per celebrar-ho, va comprar un pollastre, i va fer un bon dinarillo.

Amb aixó, mentres seya a sa taula menjant el pollastre, s'hi presenta un senyor, el qual saludà al carboner, dient-li:

—Bon dia, carboner. Pareix que estau de festa.

L'homo, extranyat de veure per allà un homo qu'anava ben vestit i no feya de carboner, respongué:

—«Bon dia, senyor. Miri; estic de festa, perquè he tengut sa sort de treure una tornada de carbó tan bó, que he volgut celebrar aquest fet menjantme un pollastre.

—¿Serieu tan generós que'm convidasseu a dinar?—li digué aquell senyor.

—I qui sou vos?—li digué el carboner.

—Jo som la mort.

—Ah, vos sou la mort? Idó, ja he cregut, que vos ne donaré! Perque vos sou s'únic que sabeu fer justícia. Almenos vos no respectau ni al ric ni al pobre. A tots els-e tractau igual.

Quant acabaren el dinar, la mort va dir an el carboner:

—Mira per sa porta i digue'm que veus.

—Veig un gran camp amb ciris encesos de totes llargaries. Els uns arriben al cel, altres mes curts, i altres que ja s'acaben d'apagar.

—Saps que representen tots aquests ciris?

—No, senyor.

—Idó, aixó es la vida dels homos. Aquests llars, son dels que tenen la vida llarga; els mitjancers, son dels que van a morir. Mira: ¿veus aquell d'allà qui ja s'acaba de cremar? Idó alló es el teu.

—Homo, ja que t'he donat pollastre, el me podries baratar amb aquest altre que es més llarc.

—Ja que has estat tan bo amb mi, t'ho concedesc. Adeu, i fins que s'acabi es ciri.

Es carboner, que se creya esser un homo espabil-lat se va dir:

—Perque la mort no'm pugui trobar may mes, m'en aniré lluny, ben lluny...

Dit i fet: se posà en marxa i, camina caminarás, al cap de tres anys va arribà a un bosc an el qual may heí havia entrat persona nada. Preparà sa seua barraca, i's disposà a fer carbó. I vet-aquí que quand se creya mes segur, veu la mort que pujava per una costa de cap a ell.

—Es bona! I qui vos ho ha dit que jo era aquí?

—Pero, homo de Deu, que no veus que sempre t'he seguit darrera darrera com un ca llabrer?

—Be, i que voleu, ara?

—Venc a cercarte, perque es ciri s'acaba.

—Te demán per favor que encare me deixis viure una temporadeta més: me sab molt de greu morir-me sense esser casat!

—No pot ser. Te'n has de venir amb mi! Aixó es sa llei, i s'ha de cumplir.

—Ja que estàs tan decidit a endur-me'n, jurem que abans me deixarás resar tres ave-maries.

—Tan poca cosa en demanes que t'ho concedesc.

El heu de pensar i creure, que aquelles tres ave-maries, may s'acabaven de dir. Passauen anys i anys, i el carboner no acabava les ave-maries...

Mentrestant se va casar, visquent ben redebé, perque feya molts de doblers amb so carbó que venia,

Veient s'engany d'ies carboner, la mort, cansada d'esperar, un dia s'en entra en el cuarto del matrimoni i escriu ses tres ave-maries en el sòtil de s'habitació.

Es vespre, quand el carboner va anar per posarse dins es llit, va veure aquell escrit, i, sense pensà en res, se posà a llegir-lo.

Quand va haver acabat la darrera ave-maria, se li presenta la mort dient-li:

—Ja era hora de que acabassis aquestes tres ave-maries! Ja te'n has rigut de mi, eh? Idó are preparet per seguir-me, i vorás com no t'en riurás mes.

I varen desapareixer tots dos, i may més s'ha sebut res del pobre carboner.

X.

Endevinaies

Si de dia hem vols mirar.
no sabrás jo per aon som:
som es més dèbil del mon;
no tenc per aont agafar;
ben estotjat he d'estar,
— si no, no puc caminar
i en menos d'un segón
per tot el mon puc trescar.

La solució al n.º qui ve.

Un qui passava per devora un abre ont hi havia un homo penjat, preguntà a un altre que a su ran d'ell plorava amargament, i li digué: ¿Qu'ès gerinà vostro aquest homo penjat? No, li respongué, lo no teng cap germà ni germana.— Vostron pare? Tampoc, li contestà. Idó per què plorau, deveu esser parent o amic seu... nebot... conco... o...

Ple d'amargura, a la fi li contestà s'altre:

No; però son pare d'aqueix penjat era fill de mun pare.

Digau-me, lletgidors quin parentesc hi havia entre el mort i el qui plorava.

Si no ho endevinau no ho sabreu fins de dissapte prop-vinent a vuit dies. Cavilau.

Meam qui será el que dissapte qui ve contestará a n'el desenfeinat.

Blom.

Aquest periódic está subjecte a censura esglesíastica.

TIPOGRAFIA CATOLICA **DE** **A. FERRER GINART**

En aquesta impremta poden encarregar qualsevol treball d'impressió.

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES, FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÀFICS.

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els models oficials.

VENTES EN GROS

Podem servir a qualsevol heu demani el articles següents:

Paquets de 100 fulls de paper de cartes petit i gros, desde 1'50 pts. el paquet segons la classe.

Capses de sobres petits i grossos també desde 1'50 pts. el cent.

Botelles de tinta "Zama", desde 1'75 pts. segons la cabuda.

Botelles de tinta "Pelikan", desde 0'85 pts. una, també segons cabuda.

Lápis desde 0'45 pts. dotzena.

Plaquetes d'hule per dur en butxaca desde 0'15 pts, en amunt. En tenim de tota classe.

Manegs de ploma desde 0'40 pts. la dotzena. Classe alemana de id. a 6 pts. el cent i gruixats fins desde 1'50 pts. una.

Plaquetes grosses d'escriure en les escoles, paper extra a 12 pts. el cent.

Plaquetes petites per id. a 7 pts. el cent.

DEMANAU QUALSEVOL CLASSE DE PAPERS, LLIBRES, I ARTICLES ESCOLARS I D'ESCRITORI.

VENTES AL DETALL

Podem oferir a la nostra clientela:

Diccionari enciclopèdic Calleja a 15 pts.

id. id. Pal·las a 12 pts.

Conferencias del P. Wantricht 0'40 pts. una

Novelas del Apostolado 2'00 pts. exemplar.

Los Galeotes 2'50 pts. exemplar,

Pequeñeces P, Coloma ed. lujo 6'00 pts. exemplar.

Almanac de les lletres 2'00 pts. exemplar.

Diez años crítica teatral 2 pts. exemplar.

Novelistas buenos y malos por el P. Ladrón de Guevara 3'50 pts. exemplar.

Mallorca Itineraria amb mapa de Mallorca 5 pts. exemplar.

Conferencias del P. Vantricht 0'40 pts. una.

Lectura popular, Cuadernos de literats mallorquins 0'30 pts. un.

El modo de hacer fortuna 2'50 pts. una.

Piezas teatrales Galería Salesiana en un acto 0'50 pts. una.

Id. en dos o tres 0'75 pts. una.

Id. en cuatro o més 1 pta. una.

Nobleza y Patriotismo, Zarzuela per nins, Música Casa Salesiana 6 pts. una.

En una Escuela Rural per nines 4'50 pts. un.

SERVICIO DE CARRUAJES DE BARTOLOMÉ FLAQUER (A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calzarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DE MARCHANDO.

Pasajes

Habana, Buenos Aires, Francia, y cualquier punto de América.

GRATUITAMENTE arreglo la documentación para poderse embarcar avisando con ocho horas de anticipación, por contar con personal activo e inteligente en el ramo.

Para informes: Bartolomé Roca, Hostales, n.º 87.

Los que deseen embarcarse de San Lorenzo, Son Servera, Capdepera o Artá pueden informarse en

ARTA a GUILLERMO BUJOSA CAN GANANCI

GRANDES ALMACENES San José

D B

Vda. Ignacio Figuera a

HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

**TODO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR**

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 I Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

La Fonda Nanda, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTA

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Vo eu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

Ha posada una nova Agencia entre Artá i Palma.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des Centro Farmacèntic.
Artá Figueras 43.

Ensaïmades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panet, galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTA

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTA

DISPONIBLE